

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot
vastlegging van het beoordelingskader voor de opleiding
Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De Vlaamse Regering legt het beoordelingskader vast voor de opleiding Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs met het oog op het aanvragen van het advies van de Raad van State.

Op basis van dit document zal de Onderwijsinspectie, samen met de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, de kwaliteit beoordelen van de opleiding Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Onderwijs en Vorming

Beleidsveld: hoger onderwijs en inspectie

Beleidsdoelstelling: Regeerakkoord Vlaamse Regering 2019-2024 en Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, meer bepaald strategische doelstelling 5: Efficiëntie in het hoger onderwijs verhogen en operationele doelstelling 5.5: Opleidingen in de gezondheidszorg verbeteren

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2024/165 van 25 april 2024.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd gegeven op 26 april 2024.

2 INHOUD

Dit besluit legt het beoordelingskader vast dat de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en de Onderwijsinspectie zullen hanteren voor de opleiding Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs. Het beoordelingskader is specifiek opleidingsgericht voor Basisverpleegkunde.

Het decreet vangt in het kwaliteitsartikel echter aan met de expliciete vermelding “onverminderd de overige opdrachten van de inspectie uit het kwaliteitsdecreet”. Dit betekent dat de gebruikelijke erkennings- en financieringsvoorwaarden die veeleer schoolgebonden zijn en niet opleidings specifiek, ook nog altijd het voorwerp van controle blijven uitmaken, o.m. veiligheid, hygiëne en woonbaarheid van de gebouwen, didactische uitrusting, taalwetgeving, gezondheidstoestand van het personeel, respect voor internationale verdragen over mensenrechten, lokale inspraak, enz. De gevolgen van controle hierop zijn meestal opleidingsoverschrijdend. Dit controleren blijft de exclusieve rol van de inspectie (via doorlichting), al belet niets dat men dit tegelijkertijd doet met het onderzoek naar de opleiding Basisverpleegkunde. Alleszins moet deze zagezegde doorlichting buiten het beoordelingskader blijven en blijven ook bijhorende adviezen buiten het beoordelingsrapport van de opleiding zelf. Wel is het zo dat bijvoorbeeld een eventuele toekomstige accreditatie van de opleiding zonder voorwerp zal worden indien de school of vestigingsplaats, waar deze opleiding wordt ingericht, niet meer zal worden erkend na negatief inspectie-advies zonder opschortingsoptie (advies 2 B).

De Onderwijsinspectie en de NVAO beoordelen de kwaliteit van de opleiding Basisverpleegkunde. In artikel 168/5 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 is de procedure hiervoor bepaald. Deze gezamenlijke opdracht kan niet los gezien worden van enerzijds de bepaling uit het regeerakkoord dat “de onderwijsinspectie verantwoordelijk is voor het toezicht van de kwaliteit op de opleiding” en anderzijds de accreditatiebevoegdheid van NVAO binnen de Europese onderwijscontext.

Dit artikel stelt ook dat de Vlaamse Regering na een, eventueel, gezamenlijk advies van de onderwijsinspectie en de NVAO, een beoordelingskader vastlegt waarin volgende elementen bepaald worden:

- 1° de wijze waarop de kwaliteitsverwachtingen, het beantwoorden aan de onderwijsregelgeving en de relevante regelgeving aangaande het beroep zullen worden getoetst;
- 2° de beoordelingsschaal en de beslisregels;
- 3° de stappen in het beoordelingsproces;
- 4° de vorm en de inhoud van het opleidingsdossier.

De onderwijsinspectie en NVAO hebben op 23 april 2024 een adviestekst bezorgd die de grondslag vormt voor het voorliggend ontwerp van beoordelingskader.

De beoordeling van de (potentiële) kwaliteit van de opleiding graduaat in de basisverpleegkunde wordt vormgegeven op basis van vier samenhangende vragen:

- Wat beoogt de opleiding?
- Hoe wil de opleiding dat realiseren?
- Hoe zal worden vastgesteld dat wat beoogd werd, gerealiseerd is?
- Hoe investeert de opleiding in een voortdurende ontwikkeling van de kwaliteit?

Deze vragen bepalen de reikwijdte van het onderzoek dat in functie van de beoordeling wordt gevoerd.

De borging van de kwaliteit van de opleiding graduaat in de basisverpleegkunde gebeurt op internationaal aanvaarde wijze. Dit betekent dat de *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (ESG, 2015) gevolgd worden.

Dit beoordelingskader betreft enerzijds de omvorming die focust op de potentiële kwaliteit van deze opleiding en anderzijds de accreditatie die focust op de gerealiseerde kwaliteit.

De beoordeling van de potentiële kwaliteit zal starten vanaf januari 2025. Het samenwerkingsverband dient steeds een aanvraagdossier in maar heeft hier de keuze tussen de indiening van een aanvraag op basis van een volledig dossier (alle leerjaren omvattend) of een ontwikkelingsgerichte en gefaseerde aanpak in januari 2025, januari 2026 en januari 2027. Voor opleidingen die kiezen voor deze gefaseerde aanpak ligt de focus in de eerste fase op de visie op de opleiding en de eerste 60 studiepunten. In de tweede fase ligt de focus op de operationalisering van de visie en de eerste 120 studiepunten. In de laatste fase ligt de complete nieuwe opleiding voor, inclusief de volledige 180 studiepunten. Een opleiding kan er echter ook voor kiezen om al in januari 2025 of januari 2026 een volledig opleidingsdossier in te dienen. In de loop van de kalenderjaren 2027 en 2028 volgt ten minste één opvolgingsbezoek in elk samenwerkingsverband.

De beoordeling van de gerealiseerde kwaliteit vindt plaats in het schooljaar 2029-2030. Opleidingen dienen een aanvraag voor de accreditatie uiterlijk 31 oktober 2029 in. Vanaf dan start de accreditatiecyclus.

Het voorliggende beoordelingskader bevat het beoordelingsprincipe en de te volgen beoordelingsprocedure bij elk van de aanvraaggronden in zowel het proces van de omvorming als in het proces van de opleidingsaccreditatie.

Het beoordelingsprincipe bevat twee aspecten, enerzijds de beoordelingsgrond op basis waarvan de beoordeling van de kwaliteit van de opleiding gebeurt, en anderzijds de beoordelingsschaal en beslisregel die de commissie hanteert voor haar gemotiveerd advies over de (potentiële) kwaliteit van de opleiding. De kwaliteit van een opleiding wordt aangetoond aan de hand van de negen decretaal vastgelegde facetten. Deze geven de opleidingen een houvast bij het onderbouwen van de kwaliteit in het opleidingsdossier.

De beoordelingsprocedure beschrijft de wijze waarop de beoordeling wordt georganiseerd.

Aanvraagdossier voor de omvorming (potentiële kwaliteit):

Het samenwerkingsverband kan uiterlijk 1 januari 2025, uiterlijk 1 januari 2026 en uiterlijk 1 januari 2027 een volledig aanvraagdossier indienen voor het verkrijgen van een erkenning tot het einde van het schooljaar 2029-2030.

Voor aanvragen uiterlijk 1 januari 2025 en 1 januari 2026 kan het samenwerkingsverband ook kiezen voor een gefaseerd aanvraagdossier met oog op het verkrijgen van een erkenning met beperkte geldigheidsduur van één schooljaar.

In het Beoordelingskader is een overzicht van de gegevens opgenomen die zullen worden opgevraagd in functie van het op te stellen aanvraagdossier.

In de toelichting bij de verschillende elementen wordt aangegeven wat er nodig is bij een gefaseerd en een volledig aanvraagdossier. Een sjabloon voor het aanvraagdossier zal online door de NVAO en de onderwijsinspectie ter beschikking worden gesteld.

De commissie kan tijdens haar onderzoek steeds aanvullende informatie vragen om tot een oordeel te komen. De commissie dient dit verzoek steeds te motiveren. De lijst met bestudeerde informatie wordt opgenomen in het beoordelingsrapport

Beoordelingsschaal voor de omvorming

Elk van de facetten krijgt een oordeel voldoende of een oordeel onvoldoende:

Voldoende

Een oordeel voldoende betekent dat de opleiding wat betreft het beoordeelde facet zal voldoen aan de basiskwaliteit. Dit is de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden

verwacht van een graduaatsopleiding. Het facet is in voldoende mate aanwezig. Aanbevelingen zijn hierbij nooit in strijd met een voldoende beoordeling.

Onvoldoende

Een oordeel onvoldoende betekent dat de opleiding wat betreft het beoordeelde facet niet zal voldoen aan de basiskwaliteit want het facet is aantoonbaar onvoldoende aanwezig. Dit wordt expliciet onderbouwd aan de hand van (een) voorwaarde(n) waaraan voldaan moet zijn om het gebrek te remediëren. Naast voorwaarden kunnen ook aanbevelingen geformuleerd worden.

Beslisregel in 2025 en 2026

De beoordeling van de potentiële kwaliteit van de opleiding leidt in 2025 en 2026 tot het volgende advies:

Gunstig advies

Indien het opleidingsdossier volledig is en alle negen facetten als voldoende worden beoordeeld dan is de potentiële kwaliteit van de opleiding verifieerbaar aangetoond. Dit houdt in dat de Vlaamse Regering de opleiding kan erkennen.

Gunstig advies met een beperkte geldigheidsduur

Indien het opleidingsdossier niet volledig is of indien een of meerdere van de negen facetten als onvoldoende wordt beoordeeld dan is de potentiële kwaliteit van de gehele opleiding in opbouw niet verifieerbaar aangetoond. Dit advies houdt in dat de potentiële kwaliteit van de opleiding binnen een jaar opnieuw wordt beoordeeld.

Beslisregel in 2027

Op basis van bovenstaande beoordelingsschaal leidt de beoordeling van de potentiële kwaliteit van de opleiding in 2027 en bij een volledig opleidingsdossier tot één van de volgende adviezen aan de Vlaamse Regering:

Gunstig advies

Indien alle negen facetten als voldoende worden beoordeeld dan is de potentiële kwaliteit van de opleiding verifieerbaar aangetoond. Dit houdt in dat de Vlaamse Regering de opleiding kan erkennen.

Ongunstig advies

Indien een of meerdere van de negen facetten als onvoldoende wordt beoordeeld dan kan de potentiële kwaliteit van de opleiding niet verifieerbaar worden aangetoond. Dit houdt in dat de Vlaamse Regering de opleiding niet kan erkennen.

Aanvraagdossier voor de accreditatie (gerealiseerde kwaliteit):

Bij de aanvraag voor de accreditatie dient de opleiding een Zelfevaluatierapport op te stellen, dat de commissie inzicht verschaft in wat de opleiding beoogt, hoe ze dit realiseert, hoe wordt vastgesteld dat wat beoogd werd, gerealiseerd is en hoe de opleiding investeert in een voortdurende ontwikkeling van de kwaliteit. Er is aandacht voor de context waarbinnen de opleiding wordt aangeboden en voor de wijze waarop interne en externe stakeholders, peers en deskundigen betrokken worden bij de opleiding. Er wordt verwezen naar de onderwijsreglementering en, in voorkomend geval, andere relevante regelgeving.

Het Zelfevaluatierapport moet de commissie in staat stellen een onderzoek te voeren naar de antwoorden op de vier samenhangende vragen. Het is een resultaat van de eigen reflectie en zelfevaluatie van de opleiding (samenwerkingsverband) over de kwaliteit in het algemeen en ten aanzien van de kwaliteitsverwachtingen.

Het Zelfevaluatie-rapport is een op zichzelf staand document dat zelfstandig te lezen is. Naar analogie met het sjabloon voor de omvorming, zal een sjabloon voor de opleidingsaccreditatie worden voorzien.

Beoordelingsschaal voor de accreditatie (gerealiseerde kwaliteit)

Elk van de facetten krijgt een oordeel voldoende of een oordeel onvoldoende:

Voldoende

Een oordeel voldoende betekent dat de opleiding wat betreft het beoordeelde facet voldoet aan de basiskwaliteit. Dit is de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een graduaatsopleiding. Het facet is in voldoende mate aanwezig. Aanbevelingen zijn hierbij nooit in strijd met een voldoende beoordeling.

Onvoldoende

Een oordeel onvoldoende betekent dat de opleiding wat betreft het beoordeelde facet niet voldoet aan de basiskwaliteit want het facet is aantoonbaar onvoldoende aanwezig. Dit wordt expliciet onderbouwd aan de hand van (een) voorwaarde(n) waaraan voldaan moet zijn om het gebrek te remediëren. Naast voorwaarden kunnen ook aanbevelingen geformuleerd worden.

Beslisregel voor accreditatie

Op basis van bovenstaande beoordelingsschaal leidt de beoordeling van de gerealiseerde kwaliteit van de opleiding tot één van de volgende accreditatiebesluiten:

Gunstig accreditatiebesluit

Indien alle negen facetten als voldoende worden beoordeeld dan is de gerealiseerde kwaliteit van de opleiding verifieerbaar aangetoond. Dit betekent dat de NVAO de opleiding een accreditatie verleent voor vijf schooljaren.

Gunstig accreditatiebesluit met beperkte geldigheidsduur

Indien drie of meer facetten als voldoende én één of meer facetten als onvoldoende worden beoordeeld dan kan de gerealiseerde kwaliteit van de opleiding voor welomschreven aspecten niet verifieerbaar worden aangetoond. In haar beoordelingsrapport adviseert de beoordelingscommissie een termijn van ofwel één ofwel twee schooljaren waarbinnen de opleiding de geformuleerde voorwaarden dient te laten herbeoordelen. Dit betekent dat NVAO de opleiding een accreditatie met beperkte geldigheidsduur verleent. Een dergelijke accreditatie kan slechts eenmaal. Bij een volgende beoordeling dat drie of meer facetten voldoen en één of meer facetten niet voldoen, is er automatisch een ongunstig accreditatiebesluit.

Ongunstig accreditatiebesluit

Indien zeven of meer van de negen facetten als onvoldoende worden beoordeeld dan kan de gerealiseerde kwaliteit van de opleiding niet verifieerbaar worden aangetoond. Dit is niet remedieerbaar en betekent dat de NVAO geen accreditatie verleent.

Beoordelingsprocedure

Het beoordelingskader beschrijft de procedure die zal worden gevolgd bij de omvorming en bij de accreditatie. De beoordelingsprocedure start vanaf het moment dat het samenwerkingsverband een aanvraag indient.

De NVAO stelt de commissie samen die de beoordeling uitvoert. Deze commissie bestaat uit specifieke deskundigen die een oordeel kunnen uitspreken over de (potentiële) kwaliteit van de opleiding. Om te kunnen inspelen op de context van de opleiding, wordt het samenwerkingsverband betrokken bij de samenstelling van de commissie.

Een commissie telt minimaal vijf leden, waaronder twee leden van de Onderwijsinspectie en een cursist, en wordt bijgestaan door een procescoördinator van de NVAO en eventueel een externe secretaris. Beiden maken geen deel uit van de commissie.

Om een objectieve en eerlijke beoordeling mogelijk te maken, moet de commissie onafhankelijk van het samenwerkingsverband kunnen werken. Dit betekent dat de leden in de vijf jaren voorafgaand aan de aanstelling van de commissie geen relaties of banden hebben met het samenwerkingsverband die de opleiding aanbiedt.

De commissie moet gezaghebbend zijn en combineert daartoe de volgende deskundigheden:

- Om maximaal te kunnen inspelen op de specifieke context van een opleiding en om het ruimere kader te overzien waarbinnen een opleiding wordt aangeboden, beschikt de commissie over een grondige kennis van het Vlaamse hoger onderwijs en voor deze opleiding relevante onderwijsreglementering;
- Internationale deskundigheid is in de commissie vertegenwoordigd om de commissie in staat te stellen om na te gaan of de opleiding qua inhoud, oriëntatie en niveau voldoet aan wat internationaal gangbaar is en beantwoordt aan de eisen die de internationale beroepspraktijk stelt aan de afgestudeerden. Internationale deskundigheid is minstens aanwezig bij ten minste één commissielid dat werkzaam is buiten Vlaanderen;
- Vakdeskundigheid richt zich op de ontwikkelingen in het vakgebied. Een vakdeskundige verzorgt onderwijs of heeft zeer recent onderwijs verzorgd in eenzelfde of verwante opleiding met dezelfde oriëntatie en draagt bij aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk, de discipline of het vakgebied;
- Onderwijsdeskundigheid refereert aan recente ervaring met het geven of ontwikkelen van onderwijs op het relevante opleidingsniveau en aan deskundigheid ten aanzien van de door de opleiding gehanteerde onderwijs(vormen);
- Evaluatiedeskundigheid geeft de commissie de nodige expertise om in te kunnen schatten of de opleiding in staat is om de kwaliteit van het onderwijs te borgen op een internationaal aanvaardbare wijze (i.e. conform de ESG);
- De werkvelddeskundige beschikt over een goed overzicht van de eisen die het beroepenveld stelt aan de afgestudeerden;
- Cursistdeskundigheid laat de commissie toe om na te gaan of de cursistgerichtheid en cursistenbelangen behartigd worden in aspecten zoals informatievoorziening voor cursisten, studentenvoorzieningen, studiebegeleiding en studentenparticipatie. Deze deskundigen zijn cursist basisverpleegkunde en hebben bij voorkeur ervaring als vertegenwoordiger binnen een opleiding of instelling.

De commissie beschikt over minstens vier weken voor het doornemen van het opleidingsdossier en de bijhorende documentatie. In het kader van het onderzoek van de commissie organiseert de NVAO een dialoog tussen de commissie en de opleiding (samenwerkingsverband). Bij een accreditatieaanvraag maakt een locatiebezoek hier deel van uit.

De commissie kan het samenwerkingsverband te allen tijde om aanvullende informatie vragen.

Het onderzoek van de commissie wordt vormgegeven aan de hand van de vier samenhangende vragen en de negen facetten uit de beoordelingsgrond. Het beoordelingsrapport bespreekt de bevindingen en overwegingen van de commissie per facet en formuleert per facet een oordeel.

De commissie adviseert de NVAO in haar beoordelingsrapport over de (potentiële) kwaliteit van de opleiding als geheel. Per facet wordt het oordeel voldoende of het oordeel onvoldoende onderbouwd via de positieve en kritische elementen uit het door haar gevoerde onderzoek naar de (potentiële) kwaliteit van de opleiding.

Wanneer het een omvorming betreft is het een advies aan de Vlaamse Regering, wanneer het een accreditatie betreft gaat het om een advies aan de accreditatieorganisatie, zijnde NVAO.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire weerslag. Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 26 april 2024. De Inspectie van Financiën bevestigde dat het advies van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, niet vereist is.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de financiën van de lokale en provinciale besturen noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van besluit wordt voor advies bezorgd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van het beoordelingskader voor de opleiding Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
- 3° de Vlaamse minister, bevoegd voor het Onderwijs, te machtigen om, onder voorbehoud van het advies van de Raad van State en de definitieve goedkeuring van het besluit, de onderwijsactoren te informeren over de bepalingen van dit voorontwerp.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS